מהדורה למורה – מפתח תשובות

מטרות הדף:

- להגדיר חמישה מאפיינים של עידן הנאורות
- לזהות מאפייני נאורות בתוך מקור כתוב
- להסביר את תפקיד האנציקלופדיה ואת הקשר בין תבונה לדת בתקופה

גרסת חנ"מ – פחות פריטים, עד 3 אפשרויות בחירה, בנק מילים, גופן מוגדל ושורות כתיבה רחבות. מומלץ להקריא את ההוראות בקול ולעבוד חלק אחר חלק, בלי הגבלת זמן.

חלק א' – הבנה בסיסית

1. ב – אינדיבידואליזם
2. ב – אוסף גדול של ידע מכל התחומים
3. ג – שימוש בשכל ובהיגיון כדי להבין את העולם

חלק ב' – נכון או לא נכון

1. נכון – זוהי האמונה בקדמה
2. לא נכון – להפך, כוחה של הכנסייה הצטמצם בתהליך החילון
3. נכון – זה היה מטרתה המרכזית

חלק ג' – השלימו את המילה החסרה

1. 1751
2. 1784
3. דניאל דפו

חלק ד' – התאימו מאפיין להסבר

1 – ב (כל אדם חשוב בפני עצמו ובוחר את דרכו)
2 – ג (שימוש בשכל כדי להבין את העולם)
3 – ד (שאילת שאלות ובחינה מחדש של מנהגים)
4 – א (ירידה במעמד הדת בחברה)

חלק ה' – הסבירו בקצרה

1. חילון הוא תהליך שבו הדת מאבדת ממעמדה המרכזי; בסרטון מוצג חיפוש הסברים מדעיים לטבע במקום הסברים דתיים

חלק ו' – ניתוח מקור וכתיבה

1. תלמיד מתאר שחוסר בגרות הוא הסתמכות על אחרים במקום לחשוב לבד, והאדם עצמו אשם בכך כי יש לו אומץ אך הוא בוחר לא להשתמש בשכלו

כרטיס יציאה – מה לחפש

- ציון שני מאפיינים מתוך הרשימה: אינדיבידואליזם, רציונליזם, ביקורתיות, חילון, אמונה בקדמה
- הבנה שהסיסמה קוראת לאדם לחשוב בעצמו ולא להסתמך על אחרים
- כל תשובה אישית המחברת מאפיין לחיי היומיום מתקבלת

טיפים להפעלה:

- אפשר לפתוח במשחק 'למה?' כדי להמחיש ביקורתיות לפני העבודה בדף
- מומלץ להציג גם דמויות שומרות מצוות כמו מנדלסון כדי לאזן את ההצגה של החילון כחיובי בלבד
- בחלק הפתוח כדאי לעבור יחד על מחוון הבגרות כדי להמחיש איך בונים תשובה מלאה

דף תרגול: מאפייני הנאורות

דף התלמיד/ה חנ"מ

שם: _____ **כיתה:** _____ **תאריך:** _____

בעידן הנאורות במאה ה-18 אנשים החלו לבחון מחדש מנהגים, אמונות וסמכויות בעזרת השכל וההיגיון. בדף זה נתרגל את המאפיינים המרכזיים של תקופה זו.

בנק מילים: 1751 | דניאל דפו | 1784

1 חלק א' – הבנה בסיסית

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. איזה מאפיין מסמל רובינסון קרוזו?

(א) חילון (ב) אינדיבידואליזם (ג) אמונה בקדמה

2. מה הייתה האנציקלופדיה הצרפתית?

(א) ספר תפילה (ב) אוסף גדול של ידע מכל התחומים (ג) חוק של המלך

3. מהו רציונליזם?

(א) ציות לכל מה שאומרים (ב) פחד ממדע

(ג) שימוש בשכל ובהיגיון כדי להבין את העולם

2 חלק ב' – נכון או לא נכון

סמנו ✔ נכון או ✘ לא נכון.

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
1	אנשי הנאורות האמינו שהעתיד יהיה טוב יותר	☐	☐
2	בתקופת הנאורות גדל כוחה של הכנסייה	☐	☐
3	האנציקלופדיה נועדה לרכז ולהפיץ ידע	☐	☐

3 חלק ג' – השלימו את המילה החסרה

השלימו את המילה החסרה.

1. הכרך הראשון של האנציקלופדיה יצא לאור בשנת _____

2. עמנואל קאנט פרסם את המאמר 'מהי נאורות?' בשנת _____

3. הספר 'רובינסון קרוזו' נכתב בידי _____

4 חלק ד' – התאימו מאפיין להסבר

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. אינדיבידואליזם	___	**א.** ירידה במעמד הדת בחברה
2. רציונליזם	___	**ב.** כל אדם חשוב בפני עצמו ובוחר את דרכו
3. ביקורתיות	___	**ג.** שימוש בשכל כדי להבין את העולם
4. חילון	___	**ד.** שאילת שאלות ובחינה מחדש של מנהגים

5 חלק ה' – הסבירו בקצרה

ענו בקצרה.

1. הסבירו מהו חילון ותנו דוגמה מהסרטון

6 חלק ו' – ניתוח מקור וכתיבה

כתבו תשובה מלאה במשפטים שלמים.

1. קראו את דברי קאנט: חוסר בגרות הוא אי יכולת להשתמש בשכל בלי שמישהו מכוון אותך. הסבירו במילים שלכם מהו חוסר בגרות לפי קאנט, ומי אשם בו

כרטיס יציאה

כתבו שני מאפיינים של הנאורות

מה פירוש הסיסמה 'העז להשתמש בשכלך'?

איך הרגשתי בשיעור? ☹ 😐 🙂 😀